

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. An & quatenus cæli inter se specie differant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

quatuor elementorum postulet, aliàs quatuor centris gauderent: ita similiter corpora cœlestia quantumlibet quatuor elementis mixta, nullius tamen elementi sedem sibi vendicabunt: equidem sicut in opposita sententia temperies primarum qualitatum non eandem ubique grauitatem, aut leuitatem infert, sed in aliquibus mixtis maiorem, in aliis minorem; ita ea temperies talis esse potest, talibusque accidentibus coniuncta, vt nullam grauitatem, aut leuitatem inferat, sed potius corpus, quod temperat, extra locum grauium, & leuium, & circum illum constituat. Ad tertium respondeo in primis: cœlum non est perfectius sub-lunariis substantiis, cum earum plures animatæ sint. Deinde esto iis perfectius sit, idque ad illarum regimen oporteat; certè maior illa perfectio salua manebit, quantumlibet cœlum quatuor primas qualitates elementorum, siue eorum virtutes cum iis inferiores cōmunes habeat: videlicet, quia alias peculiare qualitates sortiri potest, quibus cuncta sibi subiecta longissimis interuallis superet.

10.

Ad primum argumentum posterioris sententiæ respondeo, cœlos ex aquis minimè fabricatos esse, sed vel primò die simul omnes ex alia materia speciei diuersæ factos fuisse quod quatione euenire potuerit latè ostensum est à nobis suprà lib. 2. tr. 6. c. 3. vel certè esse corpora simplicia, & nulla materia nedum aquarum constantia, vt colligi potest ex dictis tum cap. præced. tum etiam lib. 3. huius operis tr. 2. cum ageremus de non repugnantia corporis simplicis, ac seipso, & sine adiuncta forma essentialiter completi. Verum enim verò si cœli materia eiusdem speciei cum corporibus sublunariis constant, vt probabile est, probabiliter etiam dici potest, cœlos ex aquis fabricatos esse, quin tamen aut forma aquæ, aut eius qualitates primæ in iis remanserint. Quamquam enim iis generationibus quæ serie quadam causarum secundarum eueniunt accidentia aliqua corrupti in genito maneant, vel quoad speciem, vel, quod probabilius est, quoad indiuiduum: ac proinde quæ ex elementis de facto procreantur, eorum primis qualitatibus gaudeant: cœrum in prima generatione cœlorum mobilium ex aquis à solo Deo facta, & longè diuersi ordinis à quavis alia longè aliter vsuuenisse credendum est. Ad secundum respondeo negato antecedenti; ad primam eius probationem factum est satis cit. l. 1. tr. 6. c. 3. Ad secundam probationem ex Iustino Martyre deductam dici potest, cum cœlum formaliter calidum non sit, necesse non esse, vt aquis subiaceat ad hoc, vt eius calor, ardorque temperetur. Ad tertiam rationem ex eo deductam dici etiam debet, violentos ventorum flatus nullum cœlo periculum creare posse, cum enim Philosophia magistra venti ne supremam quidem aëris regionem attingere, eiusve serenitatem miscere, aut temerare possit, vt eleganter tetigit ille.

*nubes excedit olympus
pacem summa tenent.*

Qui fieri poterit, vt cœlum vsque auolare, eiusque cardines concutere possint: equidem pari ratione persuaderi posset figmentum illud poeticum, quo dicitur Deus luctantes ventos, tempestatesque sonoras speluncis addidisse atris.

*Ni faciat, maria, ac terras, cœlumque profundū,
Quippe ferat rapidis secū, verrantque per auras.*

11.

Ad tertium respondeo: raritas, ac densitas non semper ab iisdem causis proficiuntur, sed inter-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

dum ab his, interdum verò ab aliis, non solum diuersis, verum etiam oppositis; cum calor lutum condenser, & induret; frigus verò aquam gelascere faciat, eique densitatem tribuat: quocirca tametsi raritas, ac densitas in sublunariis primarum qualitatum soboles sint, non erit, cur in cœlis ab iis, & non aliis longè diuersæ rationis proficiantur. Ad postremum similiter respondeo: colores tametsi in nobis effectus primarum qualitatum sint, in cœlo tamen ab iis qualitatibus diuersi ordinis proficisci posse. Non deerunt etiam, qui non veros colores ab irradiatione lucis distinctos, sed solū apparētes cœlo tribuant: quorū solutio probabilior est, si colores aliqui à luce corpore illusa distinguuntur; de quo inferius l. 10. tr. 4. c. 2.

CAPUT III.

An, aut qualenus Cæli inter se specie differant?

12.

Aspero primò: Planetæ inter se specie differunt: ita D. Thomas, Albertus, Ferrariensis, Hurtadus, Conimbricenses, & cum Ptolemæo plerique Astronomi. Probatur assertio: primò, quia quæ motus contrarios, & oppositos sibi vendicant, ea specie distinguuntur: quæ ratione elementa ob diuersos motus sursum, atque deorsum specie distinguuntur: at Planetæ longè diuersos motus sibi vendicant, & super diuersos polos diuersa celeritate rotantur. Deinde quæ diuersas operationes, & influxus non per accidens, aut fortuito, sed per se inenitabiliter habent, ea specie non distingui nequeunt: aliàs cur equus, & leo specie distinguantur? at Planetæ longè diuersas operationes, atque influxus sortiuntur: siquidem luna humiditatem, Mars calorem, & siccitatem, Saturnus frigiditatem & siccitatem; & sic de reliquis astris in hæc inferiora influunt. Præterea, vt aliis argumentis superfedeam, an sol astrorum princeps, temporum arbiter, lucis dispensator, dei parens, mundi oculus, cœli cor, centrumque, telluris fecunditas, maris gratia, animantium vigor, naturæ pulchritudo, vniuersi decor, ac diuinæ, & inaccessæ lucis perfecta imago; an, inquam, phœbeum istud iubar, orbisque pulcherrima lampas cum quantæuis ignobilitatis astro eiusdem speciei credi potest?

13.

Aspero secundò: orbes etiam, siue sphaeræ cœlestes inter se inuicem specie differunt. Hæc assertio suaderi potest iisdem fundamentis, quibus superior: & vltèrius addi potest hæc congruentia: quia quemadmodum diuersa specie elementa diuersorum specie animalium receptacula sunt: & è contrario diuersa specie animalia diuersis specie elementis velut habitaculis gaudent, ac, vt cecinit ille Metamorphos. 1.

Cesserunt nitibus habitande piscibus undæ.

Terra feras cepit, volucres agatilis ær.

ita similiter credendum est, diuersos specie planetas diuersos specie orbes, quibus insideant, postulare.

14.

Aspero tertio: Planetæ, siue stellæ errantes, necnon fixæ à suis orbibus specie differunt: ita Molina, Hurtadus, & alij communiter. Hæc assertio etiam suaderi potest iisdem fundamentis: namque Planetæ omnes, excepto sole, habent epicyclos, in quibus diuerso motu à suorum orbium motu circumuehantur: deinde omnes stellæ, tam fixæ, quam

ff quàm

quàm errantes maiori densitate, ac maiori claritate, & splendore potiuntur, quàm orbes, quibus infidetur, idque perpetuò, & inuitabiliter. Præterea influxus quosdā habent, qui in orbes suos minime conueniunt: neque enim solum Lunæ reciproca- tionem maris causat, sicut ipsum syderis Lunæ: nec etiam orbis, solis heliotropij, & scorpiuri flores circumagitur, sed ipse est, ut compertum est: neque cælum, in quo vrsā minor fixa, aliudve astrum eius cæli magnetem, aut ferrum magnete tactum ad se conuertit, sed eiusmodi influxus soli vrsā minori competit. Video Alexandrum, Auerroem, Iandunum, & Durandum in ea sententia esse, ut existiment, nec orbes cælestes ab omnibus, nec Planetas à Planeteis, nec hos à stellis fixis, nec fixas, aut errantes à suis orbibus specie differre. Cæterum video etiam nullum huius paradoxij fundamentum esse, quod solutione egeat.

CAPVT IV.

*An cæli solidi, vel potius liquidi;
ac fluidi sint?*

15.

Quamquam inspecta autoritate ecclesiasti-
corum Scriptorum, præsertim Chrysostomi,
Iustini, & Origenis, probabilis sit sententia tenēs
cælōs liquidos, ac fluidos esse: cæterum probabili-
or, & communior est sententia opposita, quam
suadeo: Primò ex illo Iobi cap. 37. ibi: *Tu forsitan
cum eo fabricatus es cælōs, qui solidissimi, quasi ære
fusi sunt.* Deinde quia probabile est, cælum esse
quantam quādam essentiam incorruptibilem, id-
que complures aduersarij fatentur: at si fluidum,
ac liquidum esset, eo ipso corruptibile esset: ergo,
&c. Minor suadetur, quia conseruatio rei in suo
esse non tantum ab vnione essentiali materiæ, &
formæ, verum etiam ab vnione continuatiua par-
tium eius integralium dependet: vnde si partes
aquæ segregarentur, omnesque vnione continuati-
ua abfoluerentur; cæte aqua ita segregata, &
dissoluta illicò pèteret: at cælum eo ipso, quod
fluidum, ac tranabile sit mōre aëris; quo circum-
fundimur, vnio eius continuatiua quaua versus
destrui posset, sicut de facto quotidie destruitur
versus eas partes, per quas sydera cursus suos cō-
tendunt: ergo cælum corruptibile non esse non
posset. Præterea præscindendo à corruptibilitate,
& incorruptibilitate cæli, quarū alterutrā proba-
bilis est, ita argumentor: nullum corpus per se
moueri potest versus diuersas partes; ab oriente
v.g. ad occidentem; & simul semelque ab occiden-
te in orientem: sed si vterque motus ei simul con-
uenit, alter ratione sui, alter ratione alterius cor-
potis, cuius impetum suscipit, ei conueniet: quod
ipsa experiētia euidenter demonstrat: æquis enim
non videat, muscam sese sola motam versus vnā
tantum partem moueri posse, ab alio vero corpo-
re, cui affidet, motum, versus duas partes moueri
posse; ut cum curru cui inhaeret, orientem versus
raptato; ipsa in occidentem pergit: at stellæ ab
orientem in occidentem, ac simul ab occidente in
orientem mouentur, ut Astrologi compertum ha-
bent: igitur alter eorum motuum cuilibet stellæ
ratione sui, alter vero ratione orbis, cui infixæ est,
conueniet: ac proinde cælum non est fluidum.

16.

Deinde si cæli essent fluidi, ac agitabiles aëriæ
regionis mote, cæte sydera cælōs cursu suo scin-
dentia, ac mole suo verberanti sonitum procul-

dubio ederent; & eiusmodi sonitus pro corporum
collidentium, atque frangentium magnitudine
ingens esset, talisque qui à nobis longè, lateque,
audiri posset: haud aliter ac syderum lux, quan-
tumuis à nobis distita, quæ tamen est eius magni-
tudo, & claritas, se se non celat, & in oculos no-
stros illicò incurrit. Consequens est absurdum:
Sequela vero perspicua est: si enima uicula quæ-
uis quories elementi volubilis spatia tranat late-
rum plausu; alarum concursu, atque aëris multi-
plici verbere sonitum aliquem, eumque interdum
non exiguum, edit; quatenus, qualisque censum
est flagor ille, quo ingentis terramque superan-
tis magnitudinis astra per serenos, liquidosque
cæli tractus euoluuntur. Vtcrius: si cæli essent
fluidi, ac liquabiles, stellæ fixæ eundem semper si-
tum non haberent, nec eandem inter se, aut à no-
bis distantiam seruarent, sed potius quæ est cælo-
rum, quibus innatant, volubilitas, & inconstantia
huc illuc passim fluitarent, & modò ad se accede-
rent, modo verò à se, nobisque recederent. Conse-
quens falsum esse ab Astrologis demonstratur.

Hæc quamuis ita sint, contrariæ tamen senten-
tiæ probabilitatem non tollunt: quippe, quibus
haud difficulter responderi potest: Ad primum eo-
rum dicendum est, locum illum Iobi cap. 37. non
alium habere sensum, quam quod cælum, quam-
uis fluxum, ac stabile sit, non minus tamen con-
stans, ac perpetuum sit, quam si solidissimum es-
set, atque ære fustum. Cui interpretationi fauet
Pater Pineda obseruans ex Caiet. nec non Tiguri-
na, & Regia versione cælōs eo loco Iobi pro aë-
ria regione sumi: constat enim aërem nullatenus
esse durum, solidumve, sed potius fluidum.
Ad secundum dicendum est, valde probabile esse,
quod cælum, de quo agimus, sit corruptibile, ut
ostendetur infra. Ad tertium dicendum est; etsi
in hoc inferiori, & sublunari mundo nullum cor-
pus contrariis motibus agatur, nisi vnus illorum
motuum ei per se conueniat, & alter per accidens
tantum, ac ratione alterius corporis illud secum
agitantis: at oppositum euenire posse; nihilque
esse repugnantia in eo quod duo motus contrarij
per se, ut aiunt, eidem corpori conueniant: cur
enim aliquod corpus versus orientem sponte sua
concitum non possit, ut ab alio corpore, sic etiam
à se ipso, præsertim adiuuante, & concurrente in-
telligentia retrahi, & ad orientem conuerti, at-
que moueri? Tale quid ergo de facto in cælis ac-
cidere credendum est, etsi quidem quod accadat
facilius propugnari potest, quam impugnari.

Ad quarum dicendum est; cælum, etsi corpus
fluidum, ac spirabile sit, cum tamen diuersæ spe-
ciei ab aëre sit, incapax soni esse posse. Qua ratio-
ne in imis aquarum sedibus, vel nullus iuxta non
plures, vel cæte perexiguus sonitus dari potest,
tamen si elementum aquæ sit fluidum, ac molle. Ad
quintum, & postremum dicendum est, quemad-
modum lapis, quantumuis longo per aëra tractu
feratur, aëque per quem fertur, volubilis, & in-
constans sit, si tamen ab eodem loco ad centrum
demittatur, etsi millies demittatur, semper tamen
eadem via recta descendet: & secluso agente aliquo
extrinseco, neque ad hanc, nec ad illam partem se
flectet, descensumve suum obliquabit: ita similiter
sydera eadem via, eademque orbita semper cursus
suos perficient, quin vnquam magis, minufve ad
se accedant, vel à se recedant, quantumlibet cæli,
per quos euoluuntur fluidi, atque agitabiles sint.

Cuius

17.

18.